

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za po leta 2 gld. 40 kr., za četertleta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold. za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprei.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 12. mal. travna 1872.

List 15.

Iz Pastirskega lista Monakorskega vikskega škofa Gregorija.

(Konec. Gl. 11. št. 15. sušca.)

Vekomaj pomenljivo in ginljivo djanje ostane, kar je Magdalena storila v predvečer Jezusovega terpljenja. Maznila je Zveličarju glavo z dragim oljem in pokleknila mu je k nogam. Mirno to dopusti Bog in Zveličar, ne pa takó njegovi učenci. Glasno so goderljali, da to je zapravljanje in menili so, denar bi se dal bolje in koristniše obrniti.

Kdo se pri tem ne spominja pritožb, ki se slišijo današnje dni, kadar je treba darú za Božjo službo, darú za cerkvene namene? Bogoljubni darovi, ki jih goreči katoličani dajejo za razširjanje keršanstva, kar katoliška darežljivost in sinovska ljubezen poklada za sv. Očeta, zneski za cerkvene namene, za vstanove Božje službe — to se sovražnikom sv. Cerkve zdi zgolj zapravljanje in glasno tarnajo, koliko boljega in koristnišega bi se bilo dalo s tem storiti.*) In vender se viši, blagši namen še misliti ne more, kakor je zviševanje časti trojedinega Boga, razširjanje keršanstva in skerb za cerkveno reč, za potrebe namestnika Kristusovega, ki je vesoljni oče vsega keršanstva. Kjer je vera živa, tam ni tacega tarnanja. Taki toraj skor vselej razodevajo pomanjkanje vere in pa serce, katero ni brez enakosti z Judeževim.

Ena naj večih britkost, kar jih je Jezus v svojem terpljenju preстал, je bila zanesljivo tista, ki mu jo je storilo Judežovo izdajanje. Tri leta je bil Judež njegov učenec, njegov spremljevalec in vedin tovarš. Vediti je Jezusove namene, poznal njegovo visoko poslanje, bil je priča njegovih čudežev, vdeležil se je tiste ljubeznjive zadnje večerje, ko je Gospod svojim apostelnom celo noge umival in pri kateri jim je svoje lastno meso in kri zavžiti dal; in vender je svojega Gospoda in učenika izročil v roke njegovim sovražnikom in vkrivčil se je nar ostudnišega izdajavstva.

Tudi Cerkvi se je imela ta britkost prihraniti; tudi ona mora viditi, kako njeni sinovi, ki jih je sprejela v svoje naj bolj notranje svetišče, ki so z njo pri Jagnjetovi mizi jedli, in s kterimi v družbi je lomil Kruh ljubezni, kako le-ti prihajajo njeni izdajavci. Niso sicer trideseteri sreberniki, kterih bliš bi jih slepil, je pa ozir na čast in prijaznost pred ljudmi, ploskanje množice — to jih zapeljuje. In vender bi osoda aposteljna Judeža imela svarilo biti in ostati slehernemu, ki se svoji cerkvi iznevérja, se od nje ločiti hoče. „Gorjé človeku, po kterem bo izdan Sin človekov. Bolje bi mu bilo, da bi ne bil rojen.“ Tako je rekel Bog in Zveličar pri zadnji

večerji in je Judeža še resnobno posvaril, da bi hudo delstva ne spolnil. To gorjé svoje moči in pomena še ni zgubilo, temuč je tudi zdaj še gotovo plačilo za izdajstvo Cerkve in keršanskega imena.

Preljubi! Terpljenje, katero našo sv. Cerkev tako hudo stiska, ste tudi vi vedno z njo čutili... Terdni in stanovitni ste ostali med vsimi skušnjavami in nevarnostmi, ki so nas obdajale, serčno, določno in očitno ste spoznavali svojo vero in pokazali, da med vami ni ledine za kužljive prizadevanja sovražnikov in nasprotnikov naše sv. Cerkve... To Nas, vašega višega pastirja, s tolažbo in veseljem napolnuje...

Hvala vam toraj, ljubljene ovčice naše nadškofje, za vašo stanovitnost in zvestobo v veri! Nikar se pa tudi ne utrudite v sedanji poskušnji!... Imejte vsacega, ki vam hoče vašo vero vzeti, za svojega naj večega sovražnika! Ne poslušajte glasú laži in obrekovanja! Ohranite zvesto in nepretresljivo svojo katoliško vero, tisto vero, katero papež in škofje spoznavajo! Ta vera je naša edina, naša naj drajši dobrota. Kdor vero zgubi, je vse zgubil. Sej le vera je zastava večnega življenja. Skazujte pa tudi vero v djanji, z odkritim, določnim spoznavanjem, s pobožnim, bogoljubnim življenjem. In ako je treba tudi terpeti zanjo, ne tožite in ne goderljajte zarad tega, temuč veselite in radujte se, ker vaše plačilo je obilno v nebesih, zakaj če bomo s Kristusom terpeli, bomo tudi s Kristusom poveljani.

Antikristorstvo.

Liberalizem se tolikrat zlaže, kolikorkrat zine. Na Laškem so rekli, da za rop rimskega svetnega gospostva bodo pa Cerkev svobodno storili: prosta Cerkev v prosti deržavi. Zdaj to Cerkvino svobodo tudi s tim kažejo: da se celo v bogoslovski nauke hočejo mešati. To je liberalska svoboda v nauku. Rekli so: papežu pustimo škofo voliti, kakor da bi ne bil Kristus njemu te oblasti dal! Zdaj pa od papeža izvoljenim njih plačo odrekujejo! —

Znano je že, kako močno se po Italijanskem razširjajo družbe katol. mladenčev. Prostomisljaki v Palermi so bili s tem tako razkačeni, da išejo nasprotno derhal napraviti, ktere stepenstvo se imenuje: „Sinovi satanovi!“ — Bolj očitno blezo liberaluhi ne morajo razodeti, kaj je njih namen, namreč: kraljestvo Božje na zemlji zatreči, — in kraljestvo satanovo vstanoviti. Požiganje in klanje v Parizu svetu blezo še ni oči odperlo. Ob času velikega klanja in davljenja ljudi so na Francoskem rudečkarji „cifo“ na altar postavili in jo molili; zdaj hočejo moliti celo satana. Ali ni to res prečislani gospod „naprej“ 19. stoletja? Prav za prav je bil uni „naprej“,

*) Naj bolj nagnjusno pa je, kadar ljudje, ki se sicer pošteni štejejo, zatrobijo v rog judov in mavtarjev, kar se večkrat doživi. Vr.

— ta je „naprejevič,“ kajti napihnjena mesenost mu je mati.

Ako se pa antikristovstvo po katoliških deželah tako šopiri, se bo mar kdo čudil, ako rogovili tudi na Turškem med katoličani? Tamkaj se je med katoliškimi armeni izgnjezdilo razkolstvo, ker nekteri izmed njih rogovilijo zoper svojega patrijarha Hasun-a, akoravno je bil postavno izvoljen. Razkolce je v začetku podpiral francoski poslanec Baurrée, pozneje pa turški minister Server-paša, ki je menda ponižen suženj generala Ignatiev-a ruskega.

Ob časih divjaškega turškega preganjanja zoper katol. armene so bili poslednji pobegnili v samoto na libansko goro in so si tam zidali kloštre in cerkve. Tako med drugim na Bezzomaru, kjer je pa nedavno kardelo turških soldatov izobčenega škofa postavilo katoliškim duhovnom in vernikom. V Carigradu in po okrajinah so Rimu zvesti armeni natezanju in terpinčenju podverženi. Vlačijo se po škofijah zapeljivci, ki iščejo zveste vernike v razkolništvu spraviti.

Na Peri predmestji v Carigradu ima katoliška bolnišnica svojo hišo; po noči pridejo razkolci in so hišo posedli. Nato pridejo pravi posestniki vzeti svojo lastino, bili so pa sprejeti s pretepanjem. Pa to ni bilo še vse: mestna gosposka je tudi roparjem v brambo svojo pomoč poslala. Na vse zadnje so rogovileži do turške vlade odpravili prošnjo, da naj jih vradno pripozná in potrdi pa še podpira, da bodo vse armensko katoliške cerkve po vsi državi v posest vzeli. Server-paša, minister zunanjstva in obredov, je kar precej to v roko vzel in že večkrat imel zbore z razkolniki; vendar dozda še niso nič opravili. Kar bode dognal, bo predložil Porti za poterdjenje.

Toliko tedaj je zanesljivosti pri Turčinu! Kakošne reči so ne davno počenjali v Carigradu s papeževim poslancem, kako ga s častjo sprejemali, in sultan sam je Piju IX. lastnoročno pismo pisal! Tudi Turčin je „mendax.“

Pravi patrijarh Hassun se napravlja v Rim, kamor je poklican od sv. Očeta.

Novo paganstvo.

Slabi kristjani, odpadniki od sv. vere, in mnogi judje so v svojih beznicah ustanovili novo paganstvo. Novo paganstvo je slabše in nevarniš nego staro. Novo paganstvo uči, da ni višjega bitja, ter ne Boga, da človek brez božje pomoči lahko v čednosti napreduje, in da človeška duša nima drugega nego sedanje življenje, ali da ni neumerjoča. Novo paganstvo uči, da naša zemlja je večna, tedaj svet je bog, ker vse kar je večno, je bog. Počasi se je svet sam od sebe tako predelal in opilil, pravijo, da je dobil sedanjo obliko; naravne moči so stvarile živali in tudi človeka. V novem paganstvu človek samega sebe moli in sam sebi daruje. Po novem paganstvu tista reč ni pregrešna, ktera se novim paganom prileže, čeravno je sveti veri nasproti; tako novim paganom obilna laž po časnikih, obrekovanje duhovstva in samega papeža, rop cerkvenega premoženja ni greh; oni se celo štulijo misliti, da na taki način dobro delo storé. Novi pagani tajé Boga in stvarnika. Ali je pa mar prelepi red, ki ga v stvarjenji na svetu nahajamo, po vodi priplaval? Je mar naša pamet, razum, prosta volja iz zemlje prirastla?

V tej zadevi je staro paganstvo boljše. Stari pagani so verovali na višje bitja, ki svet in vse vladajo in te višje bitja, če tudi so imeli zmotene misli in niso pravega Boga poznali, so po božje častili, jim darovali, jim tempeljne zidali itd. Sv. vera pa uči: da je Bog

stvaril zemljo in kar je. Kdor tají Boga, je slabši od pagana.

Ali je potrebna božja pomoč za sveto, pošteno življenje? Keršanstvo uči, da brez božje pomoči ne moremo nič v resnici dobrega storiti. Brez božje pomoči ni ponižnosti, usmiljenja, poterpljenja, čistosti, pravičnosti itd. Stari pagani so verovali in pričakovali telesno in dušno pomoč od svojih bogov; zaradi tega so svoje bogove molili, jih na pomoč klicali, bila je ta vera slaba: pa od te vere do keršanstva je le en korak, da namesto več bogov le enega, pravega Boga na pomoč kličemo.

Novi pagani se pa imajo sami za bogove in menijo, da so dovolj močni, da sami iz sebe lahko dobro storé. Od tod njih neznanska ošabnost in napuh! Le beri spis kacega zijaka in vidil boš, s kako bedasto prederznostjo druge zaničuje in le tisto je kaj, kar je prišlo iz njegove glave. Oni prav nič ne vedó od ponižnosti, čistosti, ljubezni do bližnjega itd. Če bi se novo paganstvo čez celo zemljo razširilo; kinalo bi svet do čistega zdivil, celi svet bi bil jama ošabnežev, mesenjakov, tolovajev, razbojnikov, tatov, roparjev in vsakterih krivičnikov. Brez Bogá in strahu ni krotitve, človek se poživini in pozverini.

Ali je po smerti telesa za dušo še kakšno življenje? Na nebesa bi že še kako verovali, da bi le pekla ne bilo! Ker se pa novi pagan za svojo kožo boji, toraj vse tají in kriči, da tudi prihodnjega življenja ni. „Po smerti telesa je vse končano;“ tako si morebiti že slišal koga preklinjati. Za vas, novi pagani! bi bilo res naj boljše, da bi bilo s tem življenjem vse končano, tako bi bili po smerti strašnega terpljenja v večnem pogubljenji rešeni; toda plačilni čas in dan mora priti! To uči vsaka pamet, to uči božje razodenje ter sv. vera. Ako pa glavo v germ vtakneš, da bi zaslužene kazni ne vidil, ako ušesa mašiš, da bi ne slišal, kaj te za greh čaka; potlej ti noben pameten človek ne more drugega reči, razun, da si teslo, butec in bedak! Pametni človek si svetilko prižge, da vidi naprej, kam ima stopiti in priti, ne pa, da bi nalaš luč ugasnil gredoč proti breznu! Veš pa, da svetilka je sv. vera, ktero je Bog prižgal, in katekizem je izmed vsih naj boljši knjiga, ki nas uči, kako naj v tej luči hodimo.

V tej zadevi so zopet stari pagani le vendar verovali v prihodnje življenje svoje duše in so bili bolji mem novih. Sej v njih zgodovini se pogosto nahaja: „kraljestvo teme,“ „kraljestvo luči.“ Imeni „elysium,“ „tartarus“ dovolj naznanjate prihodnje dušno življenje. Keršanstvo po Božjem razodenji uči, da je človeška duša neumerjoča in da še le v prihodnjem življenju bode vse dobro plačano, vse hudo pa kaznovano do čistega in po zasluženji. Torej vsi novi pagani ali ničkristjani očitno vidite iz tega, da ste malopridniši v marsikterem oziru mem nekdanjih paganov, in da vas zato čaka tudi hujši kazen. Sitar.

Luitpold Baumblatt.

(Bo še tagblattarjem malo posvetil.)

V Theilheim-u na spodnjem Frankenskem je bil Luitpold Jakob rojen l. 1806. Bil je judovskega rodú in starši so ga bili že iz mladih nog odmenili za rabinarja. Med sedmerimi otroci je bil ljubljeneč svojega očeta. Veliko denarja se je trosilo učenikom, ki so ga učili skrivnosti judovske vere, to je, talmuda ali judovskih izročil, in talmudovci so mu dajali naj boljši spričevala, vsa judovska občina ga je spoštovala in ljubila. V 14. letu je z nemške šole prestopil na visoko judovsko šolo v Fürth u pri Norimbergi in učil se je več lét.

Tam je bil prepovedan vsak posvetni nauk. Slišal je Jakopov učenik, da se včasih pečá s francoskim jezikom, in osramotil ga je zato očitno v pričo celega razréda. Prav rad bi se bil soznanil z novo literaturo, piše sam, toda vse pota so mi bile zaperte, zakaj ko bi bili pri meni kake nemške bukve našli, bi me bili iz šole odpravili. (Tagblatt, ki katoliško teologijo z mračnjastvom lažljivo pita, naj bi se malo ozerl v sinagogo svojih preljubljenih pajdašev)! Ob petkih, ko ni bilo talmudskega nauka, je z enim svojih tovaršev pod milim nebom poskušal prebirati Robinson-a. Šlo je pa z veliko težo, zakaj malo nemšine, kar se je je bil v prvih letih naučil, je bil skor do abecede vse pozabil. Pozneje je po noči veliko bral s tovaršem vred, in starši poslednjega, stanovavši v Fürth-u, so mislili, da se učitá talmuda.

Spazil je judovski učitelj, da Jakob ni kaj pripraven za talmud, in svetoval je njegovemu očetu, naj ga ne pusti na nemško vseučiliše, kakor je bila takrat prišla zapoved tudi za judovske teologe, temuč naj ga spravi k kakoršnemu si bodi drugemu stanu. Odmenil ga je tedaj oče s težkim srcem za trgovstvo, in od tistega časa se je poprijel Jakob v Norimbergi posebno francoskega in laškega jezika, in véd; naj bolj ga je veselilo jezikoslovstvo. Poslednjič pride v trgovsko hišo v Fürth, še pozneje na 3 leta v Monakovo.

Natančneje učenje talmuda ga je čisto prepričalo, da se talmudovi nauki ne vjemajo s sv. pismom in že 10 lét je bilo, kar so se mu zdeli neverjetni. Dalje pravi: „Pogosto sem hodil v cerkve obeh vér, in kmali sem čutil, koliko moč ima do mene katoliška Božja služba, zakaj pri vsakem opravilu sem bil ginjen do solz. Močno me je vleklo veliko lét v katoliško vero; toda naj si je bila že maloserčnost ali pomanjkanje zupanja do kacega katoliškega mašnika, ob kratkem, dolgo sem nosil seboj nenasiteno hrepenenje v sebi, in ne da bi bil le besedo komu o tem povedal.“

„Drugi božični praznik (novo leto) 1839 še le je dozorel moj sklep: razodel sem ga tukajšnemu (monakovskemu) g. dekanu in mestnemu župniku Seibert u. Le-tá je dolgo poskušal moje nagibe, in ko je našel, da so brez vsacega ozira na časni dobiček, me je šest mescev podučeval. Ko je ta čas pretekel, sem bil 27. junija tega leta (1839) keršen v tukajšni stolni cerkvi.

Baumblatt je tudi pisatelj. Spisal je med drugim delo: „Der Katholicismus und Judaismus,“ Frankenthal 1841. —

Ta mladeneč je poslušal klic milosti ter je po mnogih naukih in poskušnjah našel resnico in se je z vso resnoto poprijél. To je njegovo zveličanje. Naši brezverci pa ne prašajo po resnici, nič ne beró verskega in zato tudi nič ne vedó, gredó le po svojih mesenih potih — in to je njih pogaba iz lastnega zadolženja, kajti se luči umikajo.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Iz kat. polit. društva. V nedeljo je bil mesečni shod, kterege se je vdeležilo mnogo udov in neudov. Ko je gospod pervosednik o zadevah našega društva notranje reči naznanil in pristop k društvu 7 novih udov na deželi z veseljem omenil, je govoril o drugi točki dnevnega reda, o spravi med avstrijskimi narodi. Začel je s pojasnovanjem državopravnih razmér v našem cesarstvu od 1860 l., v katerem so svitli cesar poklicali zaupnih mož iz vsih dežel svojega cesarstva na Dunaj v tako imenovani pomnoženi državni svet. Iz delovanja in posvetovanja teh mož se je rodil diplom 20. okt. tistega leta, kateri nam je za pragmatično sankcijo nar. drajša svetinja državnega prava in

življenja, in po katerem se oziramo in na kterege se sklicujemo v toliko temnih in zamotanih sedanjih razmerah. Takrat je bil Goluhovsky Bahov naslednik v ministerstvu. Izpeljava oktoberskega diploma se je potem izročila ministru Šmerlingu, kateri ga pa ni izpeljal po njegovem duhu in namenu — Avstrijo krepi in deželam in narodom dati, kar njim gre — temuč že Šmerling se je daleč od diploma ustopil in sestavil februarске patente 26. febr. l. 1861, v katerih je očitno pristransko delal in ni dal vsakemu narodu enako velikih pravic, ko vender vsi enako velika bremena v denarji in s kervijo plačujejo. Ogrí na podlagi februarske vstave — ktera se je nekaj lét v dan svojega rojstva morala še cerkveno obhajati — niso hotli iti v državni zbor, in minister Šmerling, kateri je djal, da se na Ogre tudi lahko čaka, jih ni dočakal, je moral odstopiti, in njegov naslednik je bil grof Belcredi, kateri je državni zbor ustavil in hotel na podlagi diploma se porazumeti z deželnimi zbori. V ta čas zadene nesrečna vojska 1866. l. in vsi hudi in sramotni nasledki te vojske so se pripisovali cerkvi, konkordatu, slabim šolam in sistiranju državnega zbora. Liberalci in centralisti so stavili vse svoje upanje v saksonskega ministra Beust-a, kateri je bil tudi poklican na Dunaj, da vodi vnane zadeve cesarstva, se je pa bolj vtikal v notranje, spodrinil Belcredi-ja in pod njim se je razcepilo cesarstvo v dvalizem cis- in translajtanijo, in v cislajtaniji se je osnovalo popolno liberalno ministerstvo, katero je skovalo in ustanovilo decembersko temeljno postavo 21. dec. l. 1867. Na podlagi dec. postave so se rodile šolske in verske postave. Pa ministerstvo je vidilo, da to ne gre, se je med saboj v manjšino in večino razdrobilo, in grof Potočki je dobil od svitlega cesarja nalogo, mir napraviti med Njih narodi. To mu ni vgodilo. Njegov naslednik grof Hohenwart je nalogo prevzel, notranji mir narediti, in češkemu deželnemu zboru je pripadla lepa naloga, izdelati načela, po katerih bi se notranji mir dosegel in ob enem moč, veljava in edinost cesarstva na zunaj ohranila. Pa tudi Hohenwart je padel, in zdaj imamo zopet novo vlado popolno liberalno. Kako ona dela in ravna, nam je znano, zlasti beremo v časopisih, kako se dela po Češkem. — Naš sedanji stan je žalosten; bitko se oziramo okoli po rešitelju, kateri bi nam mir znotraj, in po njem moč in veljavo na zunaj dal. Kliče se od vsih konservativnih strani: Siti smo prepira, zdražbe, treba nam je porazumljenja in sprave. Tega nam vlada dati ne more, tega njeno djanje ne dá pričakovati. Eden je, na kterege se zanašamo, na kterege se oziramo, on nam k miru in porazumljenju pomagati more — in ta so svitli cesar. Do svitlega cesarja toraj predlagam prošnjo, da naj bi oni tako ministerstvo imenovati blagovolili, katero nam bo oskerbelo notranji mir in porazumljenje med narodi.

Ta predlog je bil enoglasno sprejet in tudi drugi, da naj se velikemu konservativnemu posestvu na Češkem izroči zaupanje in želja, da bi v sedanjih volitvah zmagali v prid porazumljenja med narodi.

O volitvi v ljubljanski mestni odbor je govoril gosp. Regali, ki je omenil, kako blizo so volitve, na kar je vsak meščan dolžan pazljivo se obračati, in milovanja vreden je, kdor se za to ne meni.

Kaže na sedanji zastop, ki nasprotuje veri in domačemu narodu, na slabo gospodarstvo, ker prodajajo posestvo za posestvom, da nazadnje nič ne bo ostalo itd. Volilo se bode 12 novih odbornikov, treba se je toraj volitve vdeležiti, da se saj nekoliko naših v mestni zastop spravi, o drugi priliki zopet kaj, in tako pridemo sčasoma do večine, kakor smo jo že imeli.

„Slovenija“ je sicer sklenila, da se volitev zdaj še

ne vdeležujmo, pa ta sklep, pravi govornik, ljudem sploh ne dopade, in ko bi čas ne bil tako kratek, bi pri vsem tem se volilo itd.

Dr. Kosta je nato pojasnil razloge, iz katerih je družba „Slovenija“ sklenila zderžati se volitve. Ko bi bilo mogoče po volitvah odstraniti sedanje gospodarstvo, pravi govornik, potem ne bi bilo več prašanja: vsi bi z veseljem priterdili, da naj se volitev vdeležujemo. Skušnja pa kaže, da ni moč večine dobiti, dokler se premeba napčnega volitvenega reda ne poterdi. Upa drugega ministerstva, in takrat se bo to zgodilo. Če bi tudi kaci 10 mŏz v odboru imeli, večina bo le po svojem sklepala; materijalne koristi tedaj bi ne bilo iz volitve.

Gospodje v odboru verh tega dobro vedŏ, da oni ne zastopajo večine, ampak le manjšino v ljubljanskem mestu. Ako se spustimo v volitev pri sedanjem napčnem volilnem redu, bodo nasprotniki rekli: „Prišli so volit, pa so padli, to je očiteno dokaz, da mi imamo večino v mestu in ne nasprotniki.“ Na tej podlagi, da se volitve ne vdeležujemo, je deželni odbor že večkrat imel priliko protestirati zoper mestnega zbora sklepe in reči, da mestni odbor zastopa manjšino; berž pa ko bi se volitev vdeležili, ne moremo več tega reči.

Tako je na Češkem, tako tudi v Insbruku. Konservativci ter katoličani zahtevajo, da se mora mestni volilni red predrugačiti, poprej se ne vdeležujejo volitve...

Gosp. Regali oporeka Kostu, da bi bilo nemogoče zmagati, in če ne bomo nikoli začeli, ne bomo nikoli zmagali. Treba pa je drugač si prizadevati, kot so dozdaj velikaši delali. Sčasoma se jih zna zmiraj več iz domače stranke v odbor spraviti. Na drugo ministerstvo se predgovornik zanaša. Kdaj pa bo to?.. In zakaj sta prešla dva deželna zbora, pa se volilni red ni prenaresil?.. Res je, da manjšina ne zmaga, pa vender nekaj le premore, ker tudi liberalci niso vsi še tako sprideni, da bi se nobenkrat ne dali pravični reči pregovoriti, in eni bi včasih z nami potegnili, ter tako tudi manjšina nekaj storiti zamore. Kar tiče pa protestiranje, je bila večkrat prilika protestirati; zakaj se tedaj ni protestiralo?

Dr. Kosta je še pojasnil ugovor, zakaj se ni volilni red spremenil o pravem času, rekši, da pod Giskra-Herbstom bi bilo to zastoj poskušati, pod Hohenwartom pa se je prememba versila, pa za poterjenje je bilo prepozno, ker ministerstvo je že padalo.

G. kanonik Urh je povdarjal, da naj se edinost ohrani med katol.-polit. društvom in „Slovenijo“, ker po pregovoru nekega moža „nas bodo uklali, ako se bomo med seboj klali.“ Toraj tudi on meni, da naj se zdaj narodna stran volitev še ne vdeležuje, in v tem pomenu je tudi večina odločila.

Ker je dandanašnji pri konservativni in katoliški strani sploh in počez res veliko zakrivilo molčanje in marnovanje, ni dvomiti, da bi se bilo več glasov slišalo za vdeleženje volitev, ako bi ne bila „Slovenija“ poprej že sklenila zderžati se.

Krivoverske barantije in slepila. — Prišel mi je une dni v roke kos papirja, na katerem je naznanilo „bri-tiške (protestanske) bibliške družbe knjigoterštva A. Reichardovega“, *) ki barantá po več mestih s protestanskimi knjigami. Zapisnik obsega razne knjige; na prvem oddelku je zapisano: „Za evangeliške“, in na drugem: „Za katoličane“ („mit bischöflicher Approbationen“, to je: s škofovskim poterjenjem??) Pod tem poslednjim naslovom so same biblije v raznih

jezikih, tudi v slovenskem je nekoliko novega zaveta. Te reči se tudi po Ljubljani med katoličane trosijo.

Prašanje je: ali je komu znano, da je kaki slovenski škof za protestansko bibliško družbo prestavo sv. pisma poterdil, ali pa da bi bil sploh kdaj katolišk škof protestanski družbi biblije za njeno barantijo poterjeval?

Kakošne tedaj so to manipulacije in sleparije? — Tagblatt, Lutrov „šleptrogar“ od začetka, rohní, divjá in buči, kakor bi hotel danes spovednice, prižnice in duhovne izmetati iz cerkev na Kranjskem; njegov zelénski fanatizem dela čast turčinom z zelenimi in rudečimi turbani. — In zdaj protestanski barantači tihotapijo z biblijami, češ, da so poterjene od katoliških škofov!

Vélíki teden ali „Hebdomada Sancta.“ V poprejšnem listu je nekdo nasvetoval, da naj bi se za nas Slovence spisale bukve za vélíki teden, ki bi bile za duhovstvo in ljudstvo primérne, toraj z latinskim in slovenskim tekstom vštric, in s primérnimi opombami pred začetkom oddelkov ali pa spodej, ktere bi morale zlasti s priserčnostjo poznamovati, kaj je duh, pomen, predpomen tega in unega itd. Tudi bi kazalo, da bi bilo delo z rudečim in črnim tiskom ob enem, kakor so latinske hebdomade, psalmi in spevi itd. pa s potrebnimi sekiricami v začetku, da bi bukve v vsem občinstvu vstrezale.

Oglasil se je gospod, ki že več lét misli na to delo in ki je gotovo sposoben, da bi tako tehtno reč dobro izvršil. Dobro bi bilo pa, da bi gospodje, ki so v taci rečéh izvedeni, svoje mnenja razodevali ter bi se vse dobro prevdarilo od vsih strani, da bi res kaj izvrstnega dobili.

Omenjenega gospoda le eno skerbi, namreč: kdo bo založil knjigo, ker stroški bodo znameniti. Naj že zdaj sprožimo misel, da naj bi se naprosile slovenske škofijstva, da zalogo preskerbé in se sploh pečajo za to početje, ktero bode velike koristi za narod. Kdo zdaj vé, kaj se godí in zakaj se godí to in uno? Kakor pa dobimo primérne bukve v roke, se bode zamogel opravit s koristjo vdeleževati ves narod. To bodi opomnjeno za zdaj, drugi bodo zaupljivo še kaj povedali.

Poslano.

Gosp. Vrednik! Naš Zveličar je svoji Cerkvi obljubil in dal sv. Duha, kateri jo bo vodil, učil in ji na strani stal do konca sveta. Ker vsled obljube in dopolnjenja te obljube sv. Duh Kristusovo Cerkev vodi in uči, je gotovo, da ona od vere ne more odpasti, prave vere ne zgubiti, in krivih nauk in izmišljenih reči za verske resnice ne učiti; in ako ona kak nauk za versko resnico — dogma — izreče, se to le ondaj zgodi, ako ima svojo podlago v sv. pismu ali pa v ustmenem izročilu, kar se je vselej, povsod in od vsih pripoznavalo. Tako je tudi z versko resnico, da je Kristusov namestnik na zemlji, ključar nebeškega zaklada, kadar kot glavar sv. Cerkve o veri ali nravnosti kaj uči, nezmotljiv, t. j. da ne more kaj napčnega in krivega ali izmišljenega učiti, in ne za versko resnico zaukazati, kar nima podlage v sv. pismu ali ustmenem izročilu. Znano nam pa je, da je bila vesoljna Cerkev namestovana v vaticanskem cerkvenem občnem zboru, da so bili apostelski nasledniki vsi v ta zbor sklicani in da so zbrani očetje izrekli: Od Boga razodeta resnica je, da je Kristus Petru in njegovemu nasledniku, papežu, podelil poseben dar milosti, namreč nezmotljivost, kadar ko učenik vse Cerkve uči o veri in nravnosti. Kdor toraj taji, da to ni res, on je ali v verskih rečéh popolnoma neveden, ali je pa popolnoma sovražljiv in zopern sv. Cerkvi in mora ravnosledno reči: Sv. Duh je kat. Cerkev zapustil, zbranih očetov apostolskih v vaticanskem zboru ni navdihnil, in zatoraj so lažniki izrekli:

*) Tedaj je iz ravno te kuhinje v „Zori“ št. 6. naznanjeni „Novi zavet“ s psalterom vred v ogerski slovenščini, čigar nizki ceni se pisatelj čudi!

Papež je četrta Božja oseba, ker so ga nezmotljivega spoznali, nezmotljiv je samo Bog, toraj je tudi papež Bog ali vsaj napolbog, podbog.

Verska resnica o nezmotljivosti papeževi je bila že v tolikih spisih, bukvah, časopisih pojasnovana, in v slovenskem jeziku od našega dr. Čebaška tako izverstno obravnana — kdor nima teh bukev še, mu jih ne morem dosti živo priporočiti — da se je le čuditi, ako kdo o tem dvomi. Ljubljanski Tagblatt št. 74. in 75. imenuje papeževo nezmotljivost „versko norost, brezumno versko resnico“ in udriha in maha po njej, da bi moral kot pleve se razleteti, ko bi ne bila božja resnica. Ker je pa resnica, toraj ni napad na zdravo pamet, ako jo učimo, in kdor jo veruje, ne bo pameti zgubil. Tagblatt v imenovanih dveh listih vsakojake otrobi veže, in pravi, da skor dan ne mine, da bi kdo zavolj ropotanja na prižnici ali pa zavolj terpinčenja v spovednici pameti ne zgubil, da je že sedem oseb samo v preteklem mescu pamet zgubilo, pa teh sedem oseb ne pové po imenu, ampak v en dan tje. Nič ni novega, da se kdo zmeša in da predragi dar uma zgubi, vsaj v Laibaherici večkrat beremo, da je ta ali uni jerofa dobil, ker se mu meša. Ako je pa vender res, kar dvomim, da se je 7 oseb zmešalo, sem prepričan, da gotovo med njimi ni nobenega tagblattovca, ker oni ne verujejo v papeževo nezmotljivost in tudi k spovedi ne hodijo. Kdor pa k spovedi pride, gotovo uno resnico veruje, in mu je ni treba še le priporočevati, mu je ne siliti, in ga z njo ob pamet pripraviti. Tagblattov vrednik ni tisti, ki je tiskan kot vrednik, ampak je neki rojen Švicar, po veri protestant, in da se taki članki v Tagblatt jemljejo, ni čuda, tudi ne, da jim je cerkvena reč, bodi ta ali una, le „norost“ in „brezumnost.“ Tem brezvercem, zlasti zopernikom nezmotljivosti, k koncu nekaj povem: Vera ni človeški, ampak je Božji, nadnatorni dar, vlita čednost, za katero moramo vsak dan Boga prositi. Ako toraj učeni — kot hočete biti — in razsvitljeni, ne verujete, spomnite se Gospodovih besed: „Zahvalim te, Oče, da si se malim razodel in prikril se modrim“ itd. Več luči, več luči, pa tudi več molitve, in pa manj ošabnosti!

Na, belo nedeljo.

Dr. S.

Iz Storje, 11. aprila 1872. Preljuba Danica! Rada kaj spodbudnega prinašaš iz Tersta. Danes imam nekaj velevažnega sporočati ne samo iz Tersta, ampak iz cele teržaške škofije. Kaj pomenja strel, slovesno zvonjenje po vseh cerkvah? Zakaj ljudje praznično oblečeni hitijo v hiše Božje k slovesni sv. maši? Zakaj se na zadnje zahvalna pesem poje tako ginjeno in živo? Saj je le četrtek in delavnik! — Tako vprašajo ptuji popotniki. Pri nas je danes velik in slovesen praznik; kajti obhajamo četrststoletnico našega občeljubljenega Prevzvišenega gospoda škofa. V ta namen je poslala že vsaka dekanija cele vladikovine od vse duhovščine v svojem in v imenu vsih dušni skerbi izročeni vernikov podpisane adrese ali vošila v mnogoterih jezikih. Vse to v lepo knjigo vezano se danes izroči v roke Prevzvišenega pastirja za spomenico. — Danes vsi duhovni za svojega škofa daritev svete maše opravljajo.

Od kod pa tolika vdanost, ljubav in vnetost za Prevzvišenega gospoda škofa? Ljubeznjiv apostelj in mili Oče so vsim, zraven pa mučenik že 25 let. Kakor apostelj za slavo Božjo so nevtrudeni; kakor mili Oče za svojo duhovščino bolje mislijo in skerbijo, kakor bi si sama izvoliti zamogla; željam in prošnjam ljudstva, ako je le mogoče, blagovoljno vstrežajo. Komu pa ni znano, da v Terstu pri tolikih narodih, raznovercih in nevercih, pri tolikem nasprotvanji in težavnem pastirstvu je posebno današnje dni nadpastirstvo pravo mučeništvo. Apostelj narodov bi menda izjemši sam rekel:

Kdor si v Terstu škofijo želi, sam si življenje greni. Pri vsem tem pa vendar — s koliko modrostjo, ljubeznijo in terpljenjem že 25 let to cerkev vladajo! Kakor preslavljenje četrststoletnice javlja, vse se jim vda, vse poklanja, jih ljubi; vse, kar je še vernega in pravočutnega, vse spoznava velike zasluge, terpljenje in apostolske dela svojega Vikšega pastirja; vse se njih petindvajsetletnice veseli, vse dobro jim iz serca priželi in Boga prosi, naj bi jim milostno dodelil še drugo četrststoletnico doživeti v časni in dušni blagor Njim in Njihovim ovčicam.

V Gorič si verni katoličani tako vravnali, da bode v stoljni cerkvi vsaki petek o pol-enajstih za papeža sv. maša. To se bode nadaljevalo vedno in vedno, dokler ne bo Bogu dopadlo molitve uslišati z zmago sv. Cerkve. „Goričan“ opominja, da naj pospešijo prihod tega časa z molitvami.

Goriških redovnic Uršulinski samostan je 8. t. m. obhajal drugo stoletnico svojega vstanovitvenja. Sv. Oče so za to priliko podelili tudi drugim veraikom — spolnivšim potrebne pogoje — popolnoma odpustek.

Iz Amerike. (*Pisma naših mladih rojakov.*) — (Dalje. Gl. št. 2., 12. pros.) — Superior pri jezuitih je kaj častljiv mož z belo glavo, nasvetovan škof za Chicago. (Prejšnji se je zmešal, toraj so tega in še enega drugega nasvetovali). Menda drugi pridigar je v celem redu, pa ne umeva nemškega jezika. Prašal nas je: Can you speak english? (Znate le angleško?) Ko smo mu odgovorili: Not good yet. (Ne še dobro). Berž je nas nekoliko pokaral, da nismo bolj pridni, češ, da brez angleškega tukaj ne moremo nič storiti. Razgovori njegovi so neizrečeno kratkočasni. Samo o cerkvenih rečeh, o misijonih itd. govori. Nekaj Švedcev je prišlo letos v Minesoto in koj že je prašal, če kdo zna švedski jezik itd. Nazaj gredé ogledali smo cerkvi sv. Petra in sv. Mihaela (redomtoriška), obe novi. Pač o Chikagi bi pač marsikaj lahko povedal, da bi mi komaj verjeli; tako hitro narašča. Leta 1839 se je blezo začela in zdaj je mesto med naj lepšimi v Ameriki in bo morebiti kmalo prvo v raznoverstni obertnji. Po štirih jezerih lahko pridejo barke k nji in iz zahoda sem gre vse v Chikago. Če jim kaj manjka, pa si pomagajo, tako da bi človek komaj verjel. Dve milj daleč iz srede jezera Michigankega so si napravili 70 čevljev pod jezerom vodotok, po katerem dobiva celo mesto dobro zdravo vodo, ktere pred ni imelo. Še v posameznih hišah teče tako močno, da je kozarec koj tako poln mehurčkov, da se vidi, kakor bi bila voda vsa kalna. Ko se pa vstanovi, pa ne najdeš lepši, čistejši in boljši vode. — Mesto je bilo prav nizko, vse kleti so zelo močile in so bile toraj nezdrave. Mestni zbor sklence mesto vzdigniti in zdaj stoji že celo mesto 10 čevljev više, kot je bilo pred. Več hiš z vsem vrcd po 300 čevljev v kvadratu so na enkrat vzdignili z vodnim tiskom (Wasserpresse) in ljudje po hišah so delali, kot bi nič ne vedili zato, da grejo kviško. Potlej so podzidali in zdaj imajo zdrave, dobre kleti. In posamezne hiše so kot mali in večji gradički. Lansko leto bile so ceste še vse nesnažne, letos je lepo vse nabito s količki itd. Ko bi hotel vse popisati, kar bi vidil, sej nimam časa in bilo bi preobširno, koliko pa še ne vém? (To je pisano še pred pogorišem. Vr.)

Drugi dan, 2. okt. ob 10 dopoldne smo odrinili spet naprej proti La Crossi — kakih 300 milj od Chikage. Peljali smo se še dosti naglo do polnoči ves čas naprej po ravnoti! Na več krajih je bilo zelo močvirno, ker je ravno pred zelo deževalo. Ko pridemo opolnoči v La Crosse, hotli smo iti kar peš z bratom E. na dom, ker ima tukaj starše; pa komaj stopimo z voza, že smo v luži, ker je Mississippi široko stopil čez brod, in toraj smo morali v „Omnibus“, da nas je peljal kakih 5 minut

od kolodvora v mesto in pri vsakem zaslužil 25 cent. (50 kr.), naj manjši „trifa“ za take reči. Kmaló smo poterjali pri E. na dom, in mati, se vé, da se oglašijo naj pred: Wer ischt d'n? — Ich, ich, machet uf! machet uf! Ja! — bil je veseli odgovor in kmalo so nas pozdravili mati: Grüss Gott! Grüss Gott! — Na uri je bilo ravno poli ene. Počasi so tudi drugi zlezli vsak iz svojega gnjezda in so nas kaj prijazno pozdravljali, ker smo bili razun enega že vsi tukaj lansko leto. Tri dni smo tukaj ostali. V nedeljo 3. okt. so škof Mih. Heiss ravno jemali slovo, ker so imeli ravno iti v Rim. Zdijo se mi kaj pobožen mož, poln zaupanja. Od 27 let, kar sem tukaj, djali so, imel sem še le 2 leti redno plačo, in vendar sem še zmiraj lahko shajal. Ravno eno leto so tukaj in o Božiču bojo imeli katoličanje v La Crossi lepo novo škofijo, na naj lepšem prostoru celega mesta. Škof so neki silo veliko pripomogli z darili, katerih so obilno dobivali od vseh krajev. V tednu potem imeli so tudi „fair“ v mestu za novo cerkev, in tu sem res vidil, da so silo goreči vsi. Otroci so ceili dan kupčevali s sadjem, se vé, da le za cerkev. „Se moram prizadevati posebno te 3 dni (3 dni so namreč imeli „fair“) rekel mi je še ne 10letni deček, da bom tudi jest kaj storil za čast svojega patrona (sv. Jožefa, ker ima cerkev biti posvečena sv. Jožefu). In ne samo po mestu, tudi iz okolice so prihiteli vkup. Peljali smo se namreč vsi štirje v torek dopoldan še na bližnje gorice, kjer se posebno z enega verha neizrečeno lepo vidi mesto, okolica in še dolina, po kateri se še vije Misissippi; dolina je bila zdaj zelo pod vodo daleč proti severu in jugu. Posebno čudno bilo je viditi cele kupe sená, ki so plavalí po lepo višnjevo čistih jezerih, kateri so pregnili na enkrat travnike, ki niso dosti visoki. Kmetiči pa so v ladjah vozili seno s svojih travnikov, da bi saj nekoliko rešili, da bi ne odnesel vsega Misissippi seboj v mehikansko morje. O košnji, se vé, suho seno zmečejo in stlačijo na kup, po zimi si živina kar sama postreže, in spomladi, ko voda naraste, navadno že nič več ne dobi. Zdaj je pa nenadoma nastala povodinj, ker je nenavadno zelo deževalo, in toraj je povsod veliko škode storila. V Vinoni, kjer misijonarijo P. Plut, vozili so se po mestu z ladjami. — Ko smo nekoliko ogledali okolico in mesto, podali smo se spet k „farmarju“ (kmetu) ob znožju, kjer smo pustili voz in konja, in mati so nam postregli z mlekom. Prav zelo me je spominjalo to na dom, ko so mi, od kodar sem prišel, najpred prinesli mleka, ker so vedili, da sem ga rad pil. V Ameriki tega še nisem naletel, ta ženica pa je bila Švicarica, toraj ni čuda, da nam je postregla po planinsko. Moža ni bilo doma, ker je bil šel na „fair“. Vidil sem toraj, da če tudi so bolj oddaljeni od cerkve, pečajo se vendar skerbno z mestjani, da pred dobijo novo lepo hišo Božjo, ki je bila prej le lesena. Tudi za kat. šolo ljudje kaj marljivo skerbé in neizrečeno čislajo vsakoršne duhovne sestre, ki po vsih mestih podučujejo otroško mladino. Pa jih tudi otroci ljubijo kot prave matere. Vedno jim je na jeziku: „sister, sister!“ (sestra, sestra), kakor so mi pravili. Neizrečeno je veselo viditi, postavim, pri sv. maši, kako so vedno pri otrocih in kako molijo šolarčki in šolarice roženkranec. Eno verstico molijo dečki in deklice naprej odgovarjajo, drugo versto pa deklice naprej in dečki odgovarjajo. Če jim še kaj časa o-tane, pa še zapojó lepo pesmico in potlej gredó spet v lepem redu v šolo, ali pa domú. Bolj odrašene sprejmejo pozneje moški redovniki v svoje kolegije in tukaj v 5 letih lahko toliko izdelajo, kolikor v Avstriji na gimnaziji v 8 letih. Potlej se pa oberne vsak, kamor ga vleče, in tako doseže precej pred svoj namen, kot pri vas. (Dalje nasl.)

Razgled po svetu.

V Briksen-u na Tirolskem je 15. sušca v katoliško Cerkev prestopil stavec Bernard Föhse, posebno spoštovan in olikan mladeneč iz Anhalt-Köten-a; 17. sušca je bil pri sv. Obhajilu in ravno tisti dan je bil od škofa birman. Neizrečeno srečnega se čuti, da je pravo cerkev našel, od ktere, kakor je on prepričan, se veliko njegovih poprejšnjih sovercev le zato zderžuje, ker so v nevednosti in zmoti.

To pripoveduje „Brixener Kirchenblatt“, novi list, ki veljá za pol leta (od 1. aprila do zadnj. sept.) 1 gl. 85 kr. in kaže, da bo prav čverst. Izhaja po dvakrat na mesec.

Dalmatinsko. Liberalna doba ima to nesrečo, da vedno maha zoper to, kar je katoličanom ljubo in drago. Na Dalmatinskem hočejo odpraviti dvé škofiji, češ, da zarad varčljivosti! (Za denar, ki se obrača na veri so-vražljive časnike, lahko vse dalmatinske škofo preživé, pa morebiti še kako novo škofijo napravijo.) Zadarski vikši škof, kakor piše „Zagreb. kat. list“, je do dalmatinskega namestnika odpravil pismo v tej zadevi. Vikši pastir dokazuje, da zatirati dalmatinske škofije je nasprotno pečatnici „Locum B. Petri“ od 30. mal. serp. 1828, po kateri je 15 poprejšnjih škofij stisnjenih na 5, da z razširjenjem nekterih škofij bi nastale velike pritežnosti v opravljanji (administraciji), da tu nima razločevati število duš, ampak lastnost prostora na dolgost steg-njenih bregov in otokov, velike daljine in težko občenje, ker 440.000 katoličanov je razsutih po 344 štirjaških miljah, da bi škodo terpelo versko življenje katoliškega ljudstva, ki je vajeno v vsakem duhovnem opravilu obračati se naravnost do svojega škofa, in ravno zdaj ko se za ljudstvo gerško-vzhodnje (razkolniške) cerkve napravlja v Kotoru nova škofija, se hoče pa katoličanom škofija v Kotoru zatreti, in ta neenaka mera bi vstric družih vzrokov posebno hudo katoličane razžalila, pa kakor so okolišine, bi se z zatertjem prihranilo samih ubogih 2800 gl. med tem pa bi se v verskem in politiskem oziru škodovalo. Namenili so pa menda zatreti škofiji v Šibeniku in v Kotoru. (So mar Dalmatinci to pridobili s svojim glasovanjem za posilno volitveno postavo?) Škofa šibeniškega Zofrona so odločili premestiti v dobrovaško škofijo, ki je že davno prazna, in to je tudi želel; zdaj pa je sklenil ostati na mestu, sicer bi se utegnilo po njegovi preselitvi precej delati na zatertje, ali pa bi prazno pustili.

V Švici je še nekaj prostosti pri toliki sužnosti sedanjega časa. Tudi tam, kakor smo bili pred nekaj časom omenili, so hudobni brezvérci hotli cerkev v okove vkleniti in potlačiti in pa z nekim centralizmom gospodarstvo v svoje pesti spraviti. Nekaka radikalna vstava je bila že izdelana; švicarski narod pa, zlasti katoličani so mnogoterno kazali nasprotje zoper ta novi naklep. Ta nova vstava je bila bistveno zoperkeršanska, sovražna samovpravi (avtonomiji) posameznih kantonov, in bilo je tako nastajljeno, da vera in svoboda bi bile zginile iz svobodne Švice. Shod 3000 katoličanov ob Sursee v lucernskem kantonu pa je izrekel nezadovoljnost s to novo vstavo, in očitno je bilo, da vesoljno glasovanje bi jo bilo zaverгло. Veliki svet je to prevedil in toraj je sam z veliko večino zavergel ta predlog nove piškave vstave. Iz tega se vidi, kakor pravi „Voce della Verità“, da narodi, kadar zamorejo svobodno svojo voljo izreči, se vselej pokažejo kakor taki, ki ljubijo pošteno prostost, še naj bolj pa ljubijo vero in Boga.

V parski zbornici je ministerski predsednik 26. sušca skupil eno, ki ga bode dolgo skelela. Merzlo in hladno je bil zarobil, da vlada si bo že dobila denara za čas-

nike, ako ga tudi zbornica odreče. To je bilo celo servilni levici odveč, pravi „Kärnt. Bl.“, in donelo je 118 glasov „ne“ zoper 9 „da“.

Rimsko. Kako veličansko se je pod papeževim go-postvom v Rimu véliki teden obhajal! To leto pa so brez-verski časniki skrivnosti sv. vere preostudno zasramo-vali. Zmiraj očitniše je, da tuji mério na vero. Celo pri svetih stopnicah, na katerih je te svete dneve nešte-vilno ljudstva pobožnost opravljalo, so bile po noči ste-klene vrata razbite. Na véliki petek so bile cerkve na-polnovane z ljudmi, hudodelniki so pa mir kalili. Pri sv. Ludoviku in sv. Magdaleni so bile bogoskrunske roke rakete v cerkev vergle in ljudi grozovito prestrašile. — Véliko nedeljo, ko so bile druge leta tako veli-kanske opravila in ko je papež dal blagoslov vesoljnemu svetu, ta častitljivi dan so letos gospôske babe v bota-niskem vertu „velocipede“ jezdarile! To in taki je sad tistega ropa, kterega so liberalci opravičevali in zdaj že sami vohajo, da se jim bo utepalo!

30. sušca je Pij IX sprejel več nemških študentov z raznih vseučiliš. To obiskanje je dobroserčnega sv. Očeta silno razveselilo; v odgovoru na govor g. Pika, duhovna „all' Anima“, je rekel Pij mladenčem med dru-gim: „Varite se, da Vas ne zadergnejo mreže, ktere se mladosti nastavljajo!“ Izprosili so si milost, da so bili ob enem naslednjih dni pri papeževi maši in od njih ob-hajani. O ravno ti priliki je bil pri papežu tudi grof Lippe, ki zdaj v Rimu biva in bo sprejel duhovno po-svečevanje.

Ko so veliko saboto duhovni po navadi hodili v hiše svojih duhovnij velikonočno jagnje blagoslavljat, so jih tuji potepuhi, „buzzuri“, na veliko krajih zasramovali, celo v stanovanja so jim branili. — Taka je svoboda vsih novih nejevercev. Vidi se pa tudi laška edinstvo prav jasno. „Genf. Korresp.“ pravi: Sicilec in Napolitanec Piemončana sovražita bolj kakor Nemca, in Pie-mončan jih izplačuje z enakim becem, in ravno tako vse druge. — To je skoraj edinstvo, kakoršno so jeli širiti nekteri „goreči“ Slovenci.

Iz Ljubljane. Šmarnični čas se čedalje bolj približuje. Naj imenujemo nekatere bukve, ki zamorejo pripomočne biti za šmarnične opravila, in ktere se še dobivajo.

Priporočajo se nove Šmarnice Marije De-vice, šesti letnik 1872 (spisal Jeran; pri g. Ničmanu na starem tergu), kakor so bile že priporočene. Prista-viti bi se smelo še to, da tudi ta letnik je vmérjen prav sedanjemu času posvetnosti, razmišljenosti in mesénosti, ker vsak dan je drugi oddelek perve ro-žice na to obrnjen, kako se po zgledu Marije Device in svetnikov k Bogu obračajmo, Bogu dajmo in darujmo.

Nadalje so še dobiti (pri g. Gerberji) Šmarnice Marije Device od l. 1861; — od l. 1865, in pa peti letnik od leta 1870. Tedaj trije prejšni letniki (pisatelj vsih L. Jeran), iz katerih sleherni lahko izbere, kar mu je bolj po volji in primérniše za posebne okolišine.

Lavretanske litanije, razložene od gg. Ker-čona in Volčiča.

Slava Marije Device sv. Alfonza M. L. I. in II., iz katerih se marsikteri zgledi dajo porabiti.

Pesmi, stareje in noveje, primerne za šmarni čas, so znane in dobivajo se pri g. Gerberji in drugod.

Duhovski zboljšek. Časniki so še zmiraj polni opomb in pretresovanj o tistih 500.000 gld., ki jih je minister na posodo preskerbel za nižje duhovstvo. Ker nekterim ta reč še ni prav jasna, naj jo nekoliko bolj razložimo. Nedavno je bilo dano do škofijstev, naj naznanijo svoje misli, kako bi se duhovstvu pomagalo. Kaj so škofje odgovorili, ni nič povedano. Prišel pa je 15. sušca pred državni zbor predlog, kterega I. članek pravi: „Vlada

se pooblasti, dušnim pastirjem, kateri za pripomoč v de-narji prosijo in se najdejo pomoči potrebni, za l. 1872 in brez zaveze za prihodnje tako pomoč v znesku 500.000 gl. a. v. iz — verskega zaklada podeliti.“ — Členek II. „S temi denarnimi pripomočki naj se ravna kakor s posojilom, ki ga je država verski zakladi podelila.“

Za vse cislajtansko duhovstvo je tedaj pol milijona pomoči odločenega. „Slovenski Gospodar“ pravi, da ga je skor sram o tem pisati, ker ako bi se vsaki pomoči potrebni obdaroval, bi prišlo toliko na enega, kolikor se dá za srednje hlače. In to se ne bo dalo iz držav-nega, ampak iz verskega zaklada; tedaj bode vlada dajala iz tega, kar je cerkveno; vsak bo moral posebej za to prositi, in le če bode od vlade „pomoči vreden spoznan“, bo kaj dobil. Rekel je minister Stre-majer: „Pri razdeljevanji naj se dá vladi, in sicer na-ravnost ministerstvu, domerilni in razločilni vpliv; vred-nost, državljansko obnašanje naj daje méro in prihodki zadevnega naj razločijo.“ Kako se to razumeva, pojasnuje Greuterjev govor v derž. zboru, ki smo ga že naznanili. „Kärntner Blatt“ pristavlja: „To razkazuje „zbojšanje“ v takem pomisliku, da tudi veliki kat. list na Dunaju komaj verjame, da bi — z malo izjemami, kdo potej vabi segel.“ Očitno je namreč, da spričevanja vrednosti je duhovnom iskati pri škofijstvu, in ne pri „konfessionsloznem“ kultus-ministru, in kateri spo-znajo in terdijo v škofu edinega opravičenega sodnika svoje vrednosti ali nevrednosti, se z nekterimi gld. od tega načela ne bodo dali premakniti.

Poslanec Reuter je v derž. zboru odgovoril tirol-skemu Greuterju, da je prepričan, da „protestanski duhov-ni(?)“ ne bodo zavrnili te vladine ponudbe. To je či-sto lahko verjeti po protestanskem principu, po katerem je posvetni vladar tudi vere viši gospodar. Kakor bi n. pr. „državocerkveni“ ruski duhovni carovemu mini-stru roko poljubili, ako bi jim s takimi pogoji kaj priboljška dal, s kakoršnimi ga ponuja Stremajer katoliškim. Močno je želeti, da bi bila država s Cer-kvijo v naj lepsi edinosti, ker to je sreča in blagor za Cerkev in še bolj za državo. Vendar pa, kdor le ne-koliko malo pozná sveto in visoko nalogo in čeznatorno poslanje katoliškega duhovna, ne more s tim zadovoljen biti, da bi se po tako nestanovitnih in begočih političkih mnenjih sodila vrednost ali nevrednost katol. duhovna.

Nabirk za Notranjce in Dolenjce je vredništvo „Zg. Danice“ do 10. aprila razposlalo do preč. gg. dekanov zadevnih krajev in na nekatere posamezne prošnje: 1238 gl. 50 kr.; nekaj čez poldrugi sto gl. je še priprav-ljenih za razposlanje. Bolj natanjki poštev ob koncu, ker zdaj še zmiraj darovi prihajajo. Marsiktera druž-i-nica je bila potolažena v svojem hudem pomanjkanji s preblagimi darovi, dasiravno pri toliki obsirnosti potrebe le malo zadene na posamezne kraje. Bog omeči še ve-liko sere za naše brate v pomanjkanji! Kako lepe obresti nesejo denarji, kateri se naložé pri revežih in stradajo-čih! — To je „banka“ — to, da je ni enake! —

Iz št. Ruperta pišejo preč. gosp. duhovni pastir A. Košir, da je ondi pri nekterih revščina grozno velika; eni in drugi so jo pobrali k réški železnici, družinico pa doma Bogu in keršanskemu usmiljenju izročili. To-likanj bolj hasni ravno tù siromakom pomagati, ker se je sicer močno bati, da bi se tatvin ne vkrivičevali. (Na ta dopis je bilo precej po nakaznici preč. g. fajm. poslanih 60 gl. Vr.)

Poterjenje prejetih darov.

V Kočevji, 3. aprila 1872. Petdeset goldinarjev za kočevske reveže sem prejel. Dvajset gold. sem odpo-

slal v Banjolo in 15 gl. v Faro, ker je tam revščina velika. Druzih 15 gl. pa sem razdelil tukaj.

Jožef Novak, dekan.

S hvaležnim srcem poterdim, da sem po g. Jeranu od dobrotnikov prejel poslanih 30 gl. za stradajoče Križevske fare. Bog plačaj vsem dobrotnikom njih darove. Sv. Križ pri Kostanjevici, 5. mal. trav. 1872.

Jakob Grošelj, kaplan.

Zopet ste mi poslali petdeset goldinarjev v razdelitev, ktere bom pri prvi priložnosti gg. fajmoštrom poslal, da jih po svoji previdnosti razdeli. Ljubi Bog naj obilno poverne dobrotnikom usmiljenje, ktero lepo djanško skazujejo s tako obilnimi darovi, in Vam Vaše prizadevanje v pomoč stradajočim družinam.

V Cerknici, 6. aprila 1872. Jan. Oblak, dekan.

Za dobrotljivi velikodušni dar, ktega sem po zbirki Vaše „Danice“ v znesku 100 gl. za stradajoče tukajšne dekanije prejel, sprejmite v imenu revežev serčno zahvalo, s tim dostavkom, da sem mogel le tiste fare obdarovati, ktere so v posebno silni stiski in sicer: Stopiče, Toplice in Čermošnjice po 15 gl.; Sotesko, Poljanice, Podgrad in Brusnice po 10 gl. in Novomesto s 10 gl. Skupaj 100 gl.

Prav rad bi bil vidil, ako bi le mogoče bilo, da se tudi drugim faram kaj nakloni; toraj prosim, če je moč še zanje kaj poslati; storite — Bog bo dobrotnikom mnogotero poplačal.*)

V Novomestu, 7. aprila 1872.

Simon Wilfan, prošt in dekan.

Novomesto, 10. apr. 1872. Poslanih 100 gl. hvaležno sprejel, ktere hočem brez pomude med reveže razdeliti... Ako bi bilo vstreženo, rad dopošljem posamezne poterdila za obojni znesek — namreč 200 gl. (Odg. To ni potrebno. Vr.)

Simon Wilfan, prošt.

Kostanjevica na Dolenskem. Tagblatt štev. 64 in 70 ima z Dolenskega dopis, ki je poln hudovoljnih laži in spák. Laž je, da so le poslednje volitve za deželni zbor krive, da tukajšni verli g. župnik nadlajtnantu A. G. niso pustili v vojaški opravi vdeležiti se slovesnega obhoda s presv. R. Telesom na veliko nedeljo. Vzroka te zabranitve naj iše gosp. G. v svojem obnašanju in zasramljivim govorjenju proti cerkvi in duhovstvu. — Laž je, da g. G. ni hotel voliti kandidatov, nasvetovanih mu od tukajšnjega duhovstva, ker nobeden duhovnikov z G. o tej zadevi govoril ni. Možje, ki s „finfarji“ možake in glase skupujejo, se duhovnov veči del močno ogibljejo. — Laž je, da g. župnik pri G. več duhana ne jemlje, in nova laž, da ga je po 3 funte jemal na mesec; toraj tudi laž, da zarad tega G. terpi veliko škodo.

Kakošno kovačnico laži ima dopisnik, je pokazal tudi s svojem objedanjem duhovnov na kancelnu. Se vé, domorodno in katol. duhovstvo, ki živo gori in bije za enakopravno Avstrijo, je zoperno veliko nemčurski svojbini; skoraj izdajalci so tej klikli katoliški duhovni, kteri grajajo liberalno počenjanje in korumpiranje dozda poštenega in značajnega slovenskega naroda, kakor se je v naši Kostanjevici godilo od tiste stranke pri zadnjih, pa tudi že pri prejšnjih volitvah in to vkljub čl. VI postave od 17. dec. 1862, ki pod kaznijo težke ječe od 1 do 6 mesecev prepoveduje kupovati ali prodajati volilne glase, ali po zvijači glasovanje pačiti.

Bivše preiskave o šolskih zadevah so pač marsikaj na dan spravile in tudi Kerški glavar gr. Korinski se je lahko prepričal, kje je pravo in kje ne, ko se je sko-

raj cela fara vzdignila zoper tiste, ki so hotli duhovstvo počerniti.

Čudna je prederznost, s kakoršno se proti zadnjemu šopiri G. proti cerkveni oblasti, „dass er ganz bestimmt mit seinem Kommando ausrücken wird.“ Kdo li, prašamo, ima oblast vravnovati cerkvene obrede in kar gre k dostojnosti sprevodov? Ali tagblattov dopisnik ne vé, da poveljnik tukajšnjega mestnega kora ni nadlajtnant, ampak g. stotnik, pošten meščan, kristjan in domoljuben državlján, ki „finfarsko“ barantijo tagblattovim ljubljencem rad prepušča, ne pa poveljstva pri mestnem koru, ktereга poštene meščani ne dajo uni stranki, če tudi bi ga rada imela.

Zastran parade še to-le: Na g. fajmoštrovo prepoved se je bila ta reč ovadila c. kr. glavarju v Kerškem, kteri je 27. sušca sam prišel v Kostanjevico k g. župniku, boječ se blezo, da bi kak hrup ne vstal v nedeljo. Gosp. župnik pojasni pravične vzroke, zarad kterih se nadlajtnantovi želji ustavlja, in le ako ima gotovost, da bode G. v teh zadevah drugač, potem hoče privoliti. Reč se je tedaj pobotala. — Toda G. pri vsem tem hoče „škan-dal“ imeti in ga napravi. Veliko nedeljo, ko je mestni kor že skoraj skupaj, pošlje naznanit stotniku — poveljniku, da naj se obhoda nikar ne vdeležuje, drugač pa on (G.) in še drugi odstopijo. Meščanom je bila ta derzovitost od sile preveč. G. in še kaki 4 res odidejo. — Procesija pa je bila potem prav lepa, res veličastna in redovna, kakor še boje nikdar o velikonočnem času ne.

Toliko na Tagblattove strastne napade.

Za Dobsko farno cerkev prav lepo monštranico, čisto po podobi velike Šenklaške monštranice v Ljubljani, je izdelal ljubljanski pasar g. Norb. Kaiser. Ravno za velikonočne praznike so jo ljudje dobili in so bili močno razveseljeni tolike sijajnosti. Cena je bila 400 gl.

Preč. gosp. Fr. Kosar, kanonik v Mariboru, je spisal prelepo in času primerno knjižico:

Katoliška Cerkva in njeni sovražniki,

ktero je na svitlo dalo katoliško-tiskovno društvo v Mariboru 1872. Obsega 127 strani na vel. osmerki in obravnava tri glavne vprašanja z mnogimi pododdelki, namreč: I. *Ali je Cerkva kaj zadolžila, da jo ljudje sovražijo?* II. *Kdo so sovražniki katol. Cerkve in kaj ji očitajo?* III. *Kakošne dolžnosti imajo katoličani sedanji čas do svoje Cerkve?* — Da so bukve čverste in izverstne, tega nam je porok ime Kosarja, popisovalca Slomškovega življenja. Želeti je, da bi se delce močno razširilo po Slovenskem in gotovo bode koristi obilno obrodilo, kjer je res času primérno.

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Č. g. Jan. Tomažič, duh. pom. v Vipavi, je prestavljen v Ribnico; na njegovo mesto v Vipavo pride č. g. Leop. Klinar, ki je bil začasno v pokoju. Č. g. Prim. Jan, duh. pom. v Naklem, gre v Stari terg pri Ložu za duh. pom. in administr. — Graška fara je podeljena preč. g. Ant. Umeku, fajm. v št. Lampertu, in ta fara je razpisana 10. aprila. V lavantinski škofiji. Župnija sv. Marije na Ptujski gori je do 14. maja t. l. razpisana.

V kerški škofiji. P. Kapistran Barborič, dose-daj frančiškan v Kamniku, prestopi po dobljenem privoljenju (sekularizaciji) v kerško škofijo in pride za benediktinca v Železno Kaplo. G. Viljem Segel, kapl. v Irznem, je prestavljen v Št. Boštjan pri Ojstrici. G. Alojz Šac, provizor v Št. Pavlu pri Zili, je umerl. R. I. P. — Razpisane so kuracije: Št. Pavel pri Zili, Melviče in Blače — do 14. maja.

(Razni darovi prihod.)

*) 2. aprila je bilo na to pismo poslanih zopet 100 gl. Vr.